

GYŰJTŐ: LENGTEL ANDRÁS

GYŰJTÉS IDEJE: 1980.

TART.: A NEPRADZOS KENYERE (írópékek)

1 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: KAPOSVÁR

SZÁMLAMUTATÓ: XXX

PAPÍRIPARI VÁLLALAT



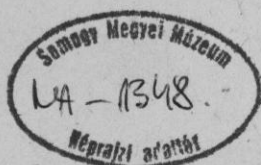
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRAJZ

ÁTVÉVETVE AZ EGYS. LTK. 4338-as TÉTELE ALÓL



4338/1980 adattár



III/13/23

## KÉPVISELŐJELÖLTEK

# A néprajzos kenyere

A furcsa tárgyat kezdetben egy ultramodern sportcsarnok kicsinyített másának nézem Némethné Kapczár Rozáliának, a Marcali Helytörténeti és Munkásmozgalmi Múzeum igazgatójának, a 9. körzet képviselőjelöltjének a szobájában, csak-hogy hamarosan kiderül: nem más e kerekded forma, mint — paraszti kuglófsütő. «Helyben» vagyunk, a téma a következő néhány percben néhány somogyi ételkülönlegesség: a prósa, a paprikás pogácsa, halak s vadak. Am alaposan melléfog, aki az ínyencfalatok emlegetéséből arra következtet: megyénk északnyugati szegletében egy meggyőződéses háziasszonyt jelöltek az országgyűlésbe. Az igazgatónő ugyanis nem elsősorban a konyhában foglalkozik gasztronómiával. A zamatok tanulmányozása — a néprajzkutató mindennapi kenyere. De honnan az »ihlet«?

— Kívülről jött ihletről aligha beszélhetünk velem kapcsolatban, hiszen meglehetősen jól ismerem belülről a falusi létet. Borsodban, Nyékládházán nőttem fel, ott figyelhettem meg a paraszti életforma leglényegesebb jegyeit, ott, még ösztönösen jegyezhettem el magam a néprajzzal. Gondolkodásmódomon az sem változtatott, hogy később Miskolcra kerültem, a Földes Ferenc Gimnáziumban érettségiztem, innen iratkozhattam be a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem bölcsészkarára, földrajz-néprajz szakra.

A nyékládházi »eljegyzésből« tehát holtomiglan-holtodiglan tartó házasság lett a folklór tudományának legjelesebb hazai fellegrájában. Az ambiciózus tanár- és kutatójelölt a Mátra környékét járta társaival a szabad időben, értékes adatokat gyűjtött a palóc településeken, és vizsgálódásainak eredményeit kítűnő tanulmányban

tette közé Egerben. Majd feltűnést keltő szakdolgozat következett egy különlegesnek számító témáról, a népi higiéniaról. Vajon mennyire sikerülhetett a somogyi sajátosságokhoz alkalmazni a vizsgálati módszereket az utóbbi öt évben, amióta

Kapczár Rozália férjének szűkebb hazájában, Marcaliban telepedett le?

— Kezdetben minden olyan furcsa volt. Léptenyomon rajtacsíptem magam, hogy padlás helyet padot mondok, szalmazsák helyett strúzsákat, hogy a horvátok szokásainak tanulmányozása közben palóc szavak jutnak eszembe. Sokáig honvágyam volt, végül azonban sikerült hozzászoknom ehhez a vidékhez, és már nem vágyódom el innen.

Ezt bizonyítják Kapczár Rozália felfedezőútjai Buzsák, Táská, Somogysámsón környékén, s egy falumonográfia Szökedenről. A dédelgetett tervek közül is talán a legdédelgetettebb a Kis-Balaton néprajzi kincseinek feltárása, feldolgozása. A hiedelmek, babonák, szokások, népi használati tárgyak és receptek gyűjtése, a történelem újraélése azonban korántsem jelenti azt, hogy az igazgatónő a múltban él. A kérdésre — érdekli-e a jelen is? — először meghökkenéssel, majd kacagással válaszol.

— Természetes, hogy elsősorban az oktatás és a közművelődés gondjaira figyelek, de arra törekszem, hogy a gazdaság, a településfejlesztés, a környezetvédelem labirintusában is eligazodjam. Gyakran felháborodom



egy dűledező művelődési otthon, egy málladozó falú iskola láttán, dühös vagyok, ha szeméthalmot látok a védett erdőben, s nem vagyok képes magamban tartani a véleményemet. A nyersességnek, a gorombaságnak persze nem vagyok híve, de annak a szemléletnek sem, hogy — kényelmünk érdekében — hallgatni arany.

Legkedvesebb írói is a szókimondás bajnokai: Végh Antal, Moldova György, Baranyi Ferenc. Persze, véleményanyagát nem csupán az irodalomból szerzi: hosszasan és élvezettel beszél a Medicor tapsonyi üzemében megismert technológiai eljárásokról. Még »tudatalattijában« is belopózkodna: a közéleti gondok, bár funkciója — azonkívül, hogy diákkorában az egyetem néprajzi tanszéke KISZ-szervezetének gazdasági ügyeit intézte — sohasem volt.

— A jelölő gyűlések napjaiban rendszerint hatalmas tömeget láttam álomban és mindenhez hozzászóltam. Az álmok egy csöppet sem voltak ijesztőek: inkább kellemesek és lekötöztetőek.

Az álmom — jó jel. Kapczár Rozália szerény és határozott egyénisége, céltudatos gondolkodása és műveltsége, politikai aktivitása segítségével meg is valósulhat.

Lengyel András